

Soome

Põhiõigused - Soome

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Siseriiklikud kohtud

Inimõigustega tegelevad riiklikud asutused

Ombudsman

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

Muu

Siseriiklikud kohtud

Piirkonnakohtud menetlevad kriminaal- ja tsiviilasju ning kaebuseid. Esimese astme kohtu otsuse võib tavaliselt esitada ülevaatamiseks kõrgema astme kohtule. Piirkonnakohtu otsuse peale võib apellatsiooni esitada apellatsioonikohtule. Apellatsioonikohtu otsuse võib omakorda edasi kaevata ülemkohtusse, kui ülemkohus annab selleks loa.

Halduskohtud menetlevad ametiasutuste otsuste peale esitatud kaebuseid. Halduskohtu otsuse peale võib apellatsiooni esitada kõrgemale halduskohtule.

Erikohtud on turukohus, töökohus, kindlustuskohus ja umbusalduse avaldamise küsimusi käsitlev kõrgema astme kohus.

Kohtute kontaktandmed on kättesaadavad järgmistel veebisaitidel:

 <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index.html>

 <https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>

Inimõigustega tegelevad riiklikud asutused

2012. aasta alguses loodi parlamentaarse ombudsmani büroo egiidi all autonoomselt ja sõltumatult tegutsev inimõiguste keskus. Inimõiguste keskuse ülesanne on levitada teavet ning edendada hariduse andmist, koolitamist, teadusuuringuid ja koostööd põhi- ja inimõiguste valdkonnas. Keskus koostab aruandeid põhi- ja inimõiguste rakendamise kohta ning samuti teeb algatusi ja avaldab seisukohti nende õiguste edendamiseks. Samuti osaleb inimõiguste keskus põhi- ja inimõiguste edendamiseks võetavates rahvusvahelistes meetmetes. Inimõiguste keskus ei tegele kaebuste ega muude üksikjuhtumitega, mis kuuluvad kõrgeima õigusjärelvalveasutuse pädevusse.

Ombudsman

Parlamentaarne ombudsman

Parlamentaarne ombudsmaniga võib ühendust võtta, kui on alust arvata, et ametiasutused või ametnikud ei ole järginud õigusnorme või täitnud oma kohustusi. Näiteks on ebaseaduslik rikkuda põhiõiguseid. Ombudsmanile võivad kaebuse esitada kõik isikud. Kaebuse esitaja võib kaebuses käsitleda tema endaga seotud juhtumit, kuid kaebust on võimalik esitada ka teise isiku nimel või koos teiste isikutega. Ombudsman uurib kaebust, kui on alust arvata, et ametiasutus on toiminud ebaseaduslikult. Kaebuseid menetletakse tasuta. Uurimise käigus kuulab ombudsman ära selle isiku või ametiasutuse, kelle peale kaebus esitati. Lisaks küsib ta erinevatelt ametiasutustelt aruandeid ja avaldusi ning võib vajaduse korral näha ette, et tema büroo inspektorid viiksid läbi uurimise. Kaebuseid menetletakse tasuta.

Ombudsmani käsutuses on erinevaid meetmeid, millest kõige karmim on kriminaalsüüdistuse esitamine ametiseisundi kuritarvitamise eest. Teise võimalusena võib ombudsman teha asjaomasele ametnikule ametliku hoiatuse. Enamikul juhtudel

avaldab ta oma arvamust selle kohta, miks oli kasutatud menetlus ebaseaduslik või mil viisil kaasnes sellega hoolimatus, ning väljastab nõuetekohast menetlust käsitleva meeldetuletuse. Samuti võib ombudsman teha ettepaneku vea heastamiseks ning juhtida riiginõukogu tähelepanu neile vajakajäämistele, mille ta õigusnormis või eeskirjas avastas.

Parlamentaarse ombudsmani büroo

Asukoht: Arkadiankatu 3, Helsinki Postiaadress:

Postiaadress: 00102 Eduskunta

Veebisait: <https://www.oikeusasiamies.fi/fi/> />

Telefon: (09)*4321

Faks: (09) 432 2268

E-post: eoakirjaamo@eduskunta.fi

Õiguskantsler

Õiguskantsleriga võib ühendust võtta sellise juhtumi puhul, mis on otseselt seotud kaebuse esitajaga, või mis tahes juhtumi puhul, kui kaebuse esitaja leiab, et ametiasutused, ametnikud või muud isikud või organid on oma ametikohustuste täitmisel toiminud vääralt või jätnud oma kohustused täitmata või et advokatuuri liige on jätnud oma kohustused täitmata. Peale selle võib õiguskantsleriga ühendust võtta igaüks, kes leiab, et ei ole järgitud põhiseadusega tagatud põhi- või inimõiguseid. Õigusvaldkonnas vastava hariduse saanud töötajad vaatavad kaebused läbi ning küsivad mis tahes vajalikke täiendavaid dokumente. Tavaliselt antakse kaebuse esitajale võimalus anda kostjale vastus. Sel juhul edastatakse kirjalik otsus kaebuse esitajale posti teel. Õiguskantsleri büroo teenused on kaebuse esitajale tasuta.

Kui leitakse, et menetlus oli ebaseaduslik või nõuetevastane, võib õiguskantsler teha ametnikule hoiatuse või väljastada tuleviku tarvis nõuetekohast menetlust käsitlevad juhised. Raskemate juhtumite korral võib õiguskantsler ette näha, et ametniku vastu esitataks süüdistus. Kui õiguskantsler peab seda vajalikuks, on tal õigus teha ettepanek õigusnormide või juhiste muutmiseks, kohtuotsuse tühistamiseks või mõne muu erakorralise apellatsiooni esitamiseks. Õiguskantsleri läbi viidud uurimise tulemusel võib ametiasutus või ametnik oma vea parandada.

Õiguskantsleri büroo

Asukoht: Snellmaninkatu 1, HELSINKI

Postiaadress: PL 20, 00023 VALTIONEUVOSTO

Veebisait: <https://www.okv.fi/fi/>

Telefon: (09) 16001

Faks: (09) 160 23975

Kantselei: (09) 160 23950

E-post: kirjaamo@okv.fi

Infotelefon: (09) 160 23955

E-post: tiedotus@okv.fi

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

Lasteombudsman

Seaduse kohaselt on lasteombudsmanil järgmised ülesanded:

- teha järelevalvet laste ja noorte heaolu üle ning nende õiguste rakendamise üle;
- mõjutada otsuste tegijaid laste vaatenurgast;
- hoida ühendust laste ja noortega ning edastada neilt saadud teavet otsuste tegijatele;
- edastada lapsi käsitlevat teavet lastega tegelevatele spetsialistidele, ametiasutustele ja üldsusele;
- arendada koostööd lapsi käsitleva poliitika kujundajate vahel;
- edendada ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid.

Lasteombudsmani büroo

Vaasankatu 2

40100 Jyväskylä

E-post: [✉ lapsiasiavaltutettu@stm.fi](mailto:lapsiasiavaltutettu@stm.fi)

Faks: (014) 337 4248

Veebisait: [✉ http://www.lapsiasia.fi/](http://www.lapsiasia.fi/)

Võrdõiguslikkusega tegelev asutus

Võrdõiguslikkuse ombudsman

Võrdõiguslikkuse ombudsman vastutab järgmiste valdkondade eest: naiste ja meeste võrdõiguslikkust käsitleva seaduse järgimise üle järelevalve tegemine ning eelkõige diskrimineerimise ja diskrimineerivate töökuulutuste keelustamine; seaduse eesmärgi edendamine algatuste, nõuannete ja suuniste abil; teabe andmine võrdõiguslikkuse seaduse ja selle kohaldamise kohta; ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse rakendamise üle järelevalve tegemine erinevates ühiskonnasektorites. Peale selle teeb võrdõiguslikkuse ombudsman järelevalvet selle üle, kuidas kaitstakse soovähemusi diskrimineerimise eest.

Võrdõiguslikkuse ombudsmani büroo

Postiaadress: PL 33, 00023 Valtioneuvosto

Asukoht: Meritullinkatu 1, 00170 Helsinki

Nõustamisliin: telefon: (09) 1607 3248 (E–N kell 9–11 ja 13–15, R kell 9–12)

Kantselei: telefon: (09) 1607 4427

E-post: [✉ tasa-arvo@stm.fi](mailto:tasa-arvo@stm.fi)

Faks: (09) 1607 4582

Veebisait: [✉ https://www.tasa-arvo.fi](https://www.tasa-arvo.fi)

Vähemuste ombudsman

Vähemuste ombudsmani peamine ülesanne on parandada etniliste vähemuste ja välismaalaste olukorda, võrdõiguslikkust ja õiguskaitset ning edendada häid etnilisi suhteid Soomes. Ombudsman tegutseb ka riikliku raportöörina inimkaubanduse küsimustes. Te võite vähemuste ombudsmaniga ühendust võtta näiteks siis, kui olete kogunud etnilist diskrimineerimist või olnud selle tunnistajaks.

Diskrimineerimisjuhtumitega seoses võib vähemuste ombudsman teha järgmist:

- anda suuniseid ja nõu, teha soovitusi või käivitada algatusi eesmärgiga tagada, et diskrimineerimine ei jätkuks või korduks;
- võtta meetmeid asjaomaste poolte lepitamiseks;
- paluda diskrimineerimises kahtlustatavalt ametiasutuselt või ettevõtjalt selgitust;
- määrata karistusmaks, kui diskrimineerimises kahtlustatav ametiasutus või isik ei esita nõutud selgitust;
- edastada juhtum Soome riiklikule diskrimineerimisküsimuste tribunalile või aidata kliendil seda teha.

Vähemuste ombudsmani büroo

Asukoht: Mikonkatu 25, Helsinki

Postiaadress: PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO

Klienditeeninduse telefoninumber: 071 878 8666, tööpäeviti kell 10–12

Keskus: (071) 878 0171

E-post: [✉ ofm@ofm.fi](mailto:ofm@ofm.fi)

Veebisait: [✉ https://www.syrjinta.fi/](https://www.syrjinta.fi/)

Andmekaitseasutus

Andmekaitseombudsman

Andmekaitseombudsman vastutab isikuandmete ja krediiditeabe kasutamist käsitlevate juhtumite läbivaatamise ja lahendamise eest vastavalt isikuandmete seaduse ja krediiditeabe seaduse sätetele ning nimetatud õigusaktidest tulenevate muude ülesannete täitmise eest. Andmekaitseombudsman peab tegema ka järelevalvet üldiste arengute üle isikuandmete ja krediiditeabe kasutamise valdkonnas ning vajaduse korral sekkuma. Peale selle teavitab andmekaitseombudsman üldsust isikuandmeid ja krediiditeavet käsitlevatest küsimustest ning osaleb isikuandmete kasutamise alases rahvusvahelises koostöös (andmekaitseameti ja andmekaitseombudsmani seadus, 27.5.1994 nr 389).

Andmekaitseombudsmani avaldused, mis sisaldavad suuniseid ja nõuandeid seoses isikuandmete töötlemisega, ei ole siduvad otsused. Otsuseid tegev asutus on andmekaitseamet, kellele ombudsman võib asja edastada, kui vastutav töötleja ei järgi ombudsmani suuniseid. Samuti võib ombudsman ette näha, et juhtumi raames tuleb esitada süüdistus.

Peale selle teeb andmekaitseombudsman otsuseid seoses andmesubjektide õiguste kasutamisega. Isikuandmete seaduse järgimine tagatakse suurel määral sellega, et üksikisikutel lubatakse kontrollida, milliseid andmeid on nende kohta kogutud ja milliseid andmeid nende kohta säilitatakse, ning vajaduse korral võivad nad paluda, et ombudsman uuriks mis tahes väidetavat rikkumist. Sel viisil on ka andmesubjektil võimalik veenduda, et registreeritud andmed on täpsed. Isikuandmete kontrollimise ja parandamise õiguse kasutamise valdkonnas on ombudsmani otsused siduvad ning nende peale võib esitada apellatsiooni.

Andmekaitseombudsmani büroo

Postiaadress: PL 315, 00181 Helsinki

Asukoht: Albertinkatu 25A, 3. krs

Veebisait: <http://www.tietosuoja.fi/fi/>

Telefon: (010) 36 66700

Faks: (010) 36 66735

E-post: tietosuoja@om.fi

Muu

Tasuta õigusabi

Tasuta õigusabi eesmärk on anda üksikisikutele võimalus saada professionaalset õigusnõustamist täielikult või osaliselt riigi kulul. Õigusabi hõlmab kõiki õigusküsimusi. Samas ei anta õigusabi tavaliselt siis, kui abi taotleja on sõlminud õiguskulude kindlustuse, mis katab asjaomase juhtumiga kaasnevad kulud. Kriminaalmenetluses on süüdistataval teatavatel tingimustel õigus kasutada riikliku kaitsja abi riigi kulul olenemata süüdistatava rahalisest olukorrast. Raske vägivaldse kuriteo või seksuaalkuriteo ohvritel on õigus kasutada riigi kulul kohtuadvokaadi abi olenemata kuriteoohvri sissetulekust. Ettevõtjatel või ühingutel ei ole võimalik saada õigusabi. Välismaal arutatavate juhtumite puhul katab õigusabi õiguslase nõustamisega seotud kulud.

Kohtumenetluste puhul annavad õigusabi riiklikud kaitsjad, advokaadid ja teised juristid. Muude juhtumite korral pakuvad õigusabi riiklikud õigusnõustajad, kes töötavad riigi õigusabibüroodes. Nimetatud bürood asuvad tavaliselt piirkonnakohtutega samades omavalitsusüksustes. Riigi õigusabibüroode kontaktandmed leiate järgmiselt veebisaidilt: <https://oikeus.fi/fi/index/yhteystiedot.html>.

Pagulaste nõuandekeskus

Pagulaste nõuandekeskus on valitsusväline organisatsioon, mis annab Soomes õigusabi ja õiguslase nõu varjupaigataotlejatele, pagulastele ja teistele välismaalastele. Keskus teeb samuti tööd selle nimel, et edendada varjupaigataotlejate, pagulaste ja teiste sisserändajate seisundit Soomes ning jälgib Euroopa Liidu varjupaiga- ja pagulaspoliitika arenguid.

Veebisait: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/>

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/06/2019